

DOI <https://doi.org/10.51647/kelm.2020.3.4.23>

REGULACJE PRAWNE DZIAŁAŃ ZAPOBIEGAWCZYCH JEDNOSTEK PRZECIWDZIAŁANIA PRZESTĘPCZOŚCI NARKOTYKOWEJ NARODOWEJ POLICJI UKRAINY

Viacheslav Kuzyk

student Naukowo-Badawczego Instytutu Prawa Publicznego (Kijów, Ukraina)

ORCID ID: 0000-0002-4719-3881

e-mail: Viacheslav_Kuzyk@ukr.net

Adnotacja. W artykule przeanalizowano akty normatywne i prawne dotyczące działania jednostek przeciwdziałania przestępczości narkotykowej Narodowej Policji Ukrainy i określono główne kierunki poprawy regulacji prawnych tej działalności. Zaproponowano opracowanie i uchwalenie: 1) aktów prawnych, które określają ogólne podstawy przeciwdziałania przestępczości i zapobiegania alkoholizmowi, narkomanii i nadużywaniu substancji; 2) kompleksowe regionalne programy zapobiegania nielegalnemu handlowi środkami odurzającymi, substancjami psychotropowymi, ich analogami i prekursorami; 3) akt normatywno-prawny Ministerstwa Spraw Wewnętrznych Ukrainy, który regulowałby działalność policji kryminalnej jako całości i jej poszczególnych jednostek operacyjnych w zakresie zapobiegania wykroczeniom karnym; 4) akt normatywno-prawny Narodowej Policji Ukrainy, który regulowałby strukturalną i funkcjonalną budowę jednostki zwalczania przestępczości narkotykowej, jej główne zadania i funkcje, ogólne zasady działania tej jednostki w zakresie przeciwdziałania przestępczości narkotykowej, w tym jej zapobiegania.

Słowa kluczowe: Narodowa Policja Ukrainy, jednostki przeciwdziałania przestępczości narkotykowej, zapobieganie, przestępczość narkotykowa, narkomania, regulacja prawna.

LEGAL REGULATION OF PRECAUTIONARY MEASURES OF ANTI-DRUG CRIME UNITS OF THE NATIONAL POLICE OF UKRAINE

Viacheslav Kuzyk

applicant Research Institute of Public Law (Kyiv, Ukraine)

ORCID ID: 0000-0002-4719-3881

e-mail: Viacheslav_Kuzyk@ukr.net

Abstract. The article analyzes the normative legal acts on the preventive activities of the units of countering drug crime of the National Police of Ukraine and identifies the main directions of improving the legal regulation of this activity. It was proposed to develop and adopt: 1) legislative acts defining general principles of combating crime and prevention of alcoholism, drug addiction and substance abuse; 2) comprehensive regional programs for the prevention of illicit trafficking in narcotic drugs, psychotropic substances, their analogues and precursors; 3) a normative legal act of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine, which would regulate the activities of the criminal police in general and its individual operational units for the prevention of criminal offenses; 4) a normative legal act of the National Police of Ukraine, which would regulate the structural and functional structure of the unit for combating drug crime, its main tasks and functions, the general foundations of the activities of this unit to counter drug crime, including preventing it.

Key words: National police of Ukraine, units of countering drug crimes, prevention, drug crime, drug addiction, legal regulation.

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ЗАПОБІЖНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДРОЗДІЛІВ ПРОТИДІЇ НАРКОЗЛОЧИННОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ

В'ячеслав Кузик

здобувач Науково-дослідного інституту

публічного права (Київ, Україна)

ORCID ID: 0000-0002-4719-3881

e-mail: Viacheslav_Kuzyk@ukr.net

Анотація. У статті проаналізовані нормативно-правові акти щодо запобіжної діяльності підрозділів протидії наркозлочинності Національної поліції України та визначено основні напрями удосконалення правового регулювання цієї діяльності. Запропоновано розробити та прийняти: 1) законодавчі акти, які визначають загальні засади протидії злочинності та профілактику алкоголізму, нarkomanії та токсикоманії; 2) комплексні регіональні програми профілактики незаконного обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів та прекурсорів; 3) нормативно-правовий акт МВС України, який би регламентував діяльність кримінальної поліції в цілому та окремих його оперативних підрозділів щодо запобігання кримінальним правопорушенням; 4) нормативно-правовий

акт Національної поліції України, який би регламентував структурно-функціональну побудову підрозділу боротьби з наркозлочинністю, його основні завдання та функції, загальні засади діяльності цього підрозділу щодо протидії наркозлочинності, у тому числі й щодо запобігання їй.

Ключові слова: Національна поліція України, підрозділи протидії наркозлочинності, запобігання, наркозлочинність, наркоманія, правове регулювання.

Постановка проблеми. Ефективне функціонування і діяльність правоохоронних органів щодо протидії злочинності насамперед залежить від їх правового регулювання. Слід зазначити, що основними напрямками та засобами правового регулювання запобіжної діяльності щодо злочинності є: 1) позитивне регулювання суспільних відносин, які право взяло під свою охорону, виховна функція права; 2) встановлення у праві заборон, які стосуються деяких видів діяльності, що можуть сприяти злочинним проявам; 3) конституційні засади запобігання злочинності; 4) законодавчі акти, що передбачають обов'язки запобіжної діяльності, визначають обмеження, застереження запобіжного характеру; 5) інші нормативно-правові акти, що регулюють організацію, порядок, форми і засоби діяльності щодо запобігання злочинності (Закалюк, 2007: 335).

Правовою основою забезпечення механізму запобігання злочинності в Україні є система нормативно-правових актів, які комплексно регулюють суспільні відносини у цій сфері, тобто акти загального і спеціального призначення, які регламентують запобігання злочинності в країні, зокрема: 1) акти загального характеру, що забезпечують функціонування соціально-правового механізму протидії злочинності взагалі та її запобігання зокрема; 2) акти, що регламентують загальні положення здійснення правоохоронної діяльності; 3) акти, що регламентують у цілому діяльність суб'єктів запобігання злочинності; 4) акти, що спрямовані на протидію, у тому числі й запобігання, окремим видам злочинності.

З урахуванням зазначеного механізму правового забезпечення запобігання злочинності та предмета нашого дослідження розглянемо правове регулювання запобіжної діяльності підрозділів протидії наркозлочинності Національної поліції України (далі – НПУ) (підрозділів боротьби з наркозлочинністю та інших підрозділів кримінальної поліції) у такій послідовності: 1) нормативно-правові акти, які визначають антинаркотичну політику в країні; 2) нормативно-правові акти, які регламентують діяльність підрозділів протидії наркозлочинності НПУ.

Аналіз публікацій, в яких започатковано розв'язання проблеми свідчить, що теоретико-методологічним підґрунтям досліджуваної тематики стали праці учених: А.М. Бабенка, І.В. Баклан, М.Г. Вербенського, Є.О. Гладкової, Р.Р. Греня, І.О. Доброрез, А.П. Закалюка, Є.М. Карпенка, О.В. Кириченка, О.М. Міщанинця, Р.М. Павленка, Ю.Г. Пономаренка, В.Г. Пшеничного, Л.В. Раєцької, С.П. Рашевського, В.А. Тимошенка, Д.О. Штанька, В.А. Яценка та ін.

Разом з тим, з метою ефективності запобіжної діяльності підрозділів протидії наркозлочинності НПУ, на сьогодні потребує удосконалення правове регулювання їх діяльності.

Метою статті є визначити напрями удосконалення правового регулювання діяльності підрозділів протидії наркозлочинності НПУ щодо запобігання кримінальним правопорушенням, пов'язаних з незаконним обігом наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів.

Викладення основного матеріалу. Визначальним фактором щодо протидії злочинності з боку держави є наявність політики у сфері протидії цьому суспільно небезпечному явищу, яка визначається як науково обґрунтований напрям діяльності органів державної влади та громадськості, що полягає у визначенні основних напрямів, цілей і засад впливу на злочинність (і є фундаментом (основою) формування кримінального, кримінально-процесуального та кримінально-виконавчого законодавства), регулювання практики їх застосування, розробці й реалізації заходів, спрямованих на попередження злочинності (Павленко, 2010: 94).

Тому визначальним фактором антинаркотичної політики держави з одного боку є наявність політики у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів та прекурсорів, відповідно до принципів інтегрованого та збалансованого підходу, що має відповідати як потребам забезпечення здорового способу життя та сприяння благополуччю, безпеки громадян, так і неухильного дотримання прав та свобод людини. З іншого боку – наявність доктрини протидії наркозлочинності в країні, пріоритетом якої є превентивна діяльність правоохоронної системи щодо мінімізації наркозлочинності та наркоманії в країні.

При цьому організаційні засади політики держави у сфері обігу наркотиків та запобігання їх витоку до незаконного обігу базуються на таких основних принципах: спрямованості застосування організаційно-правових заходів на зменшення витоку наркотиків із легального обігу до незаконного та їх пріоритетності; спрямованості організаційних заходів на зменшення попиту на наркотики; ліцензування усіх видів діяльності, пов'язаної з обігом наркотиків; узгодженості діяльності органів виконавчої влади; стимулювання діяльності, спрямованої на антинаркотичну пропаганду; розвиток міжнародної співпраці; організацію виконання законодавства України про наркотичні засоби, психотропні речовини і прекурсори відповідними органами виконавчої влади (Штанько, 2003: 13).

Разом з тим, як зазначив Б.М. Головкін, антинаркотична політика держави є неефективною, неспроможною протистояти міжнародній наркоекспансії, транзиту наркотиків через територію країни, контрабандним поставкам психоактивних речовин на внутрішній ринок, наркобізнесу та зростанню обсягів нелегального наркообігу, збільшенню чисельності наркоспоживачів. Зазначене негативно позначилося на ускладненні криміногенної ситуації в країні (Головкін, 2012: 152).

Як зазначила Є.О. Гладкова, з огляду на стан наркотичної ситуації в країні в цілому і в конкретних регіонах, основними цілями антинаркотичної політики повинні стати: загальна антинаркотична освіта і виховання

зростаючого покоління, формування антинаркотичної громадської думки; послідовні заходи щодо скорочення вживання наркотиків населенням, залученим в цей процес, при повній державній підтримці лікування і реабілітації; попередження і усунення соціально-негативних, включаючи кримінальні, наслідків вживання наркотиків серед населення; забезпечення захисту інтересів громадян, суспільства і держави як від процесу наркотизації, так і від його наслідків; здійснення захисту здоров'я населення, особливо молоді, запобігання погіршення генофонду нації, стабілізація і поліпшення соціально-демографічної ситуації. Перераховані вище основні напрямки антинаркотичної політики, на її думку, є більш перспективними, у порівнянні з каральними, оскільки пов'язані з освітнім, виховним впливом, спрямованим на переконання певних категорій осіб (Гладкова, 2017: 90).

На наш погляд, слушним є акцент у антинаркотичній політиці Республіки Таджикистан на виявленні та ліквідації економічної складової наркозлочинності. Це, передусім, стосується: по-перше, здійснення заходів щодо протидії наркозлочинам, які мають корупційний характер, що включає: вивчення й аналіз факторів, причин і умов, які сприяють вчиненню таких злочинів, і вжиття конкретних практичних заходів у цьому напрямі; активізацію пропагандистсько-агітаційної роботи про необхідність боротьби з корупційними діями та їх наслідками з метою формування й розвитку в суспільстві нетерпимого ставлення до корупційних проявів; по-друге, створення ефективної системи із запобігання легалізації незаконних фінансових коштів від реалізації наркотиків, зокрема: організація та реалізація необхідних заходів для виявлення і запобігання діяльності юридичних і фізичних осіб, які причетні до легалізації фінансових коштів, здобутих від незаконного обігу наркотиків; розроблення системи заходів з виявлення переміщень фінансових коштів, здобутих від незаконного обігу наркотиків (Буткевич, 2014: 103).

В Україні антинаркотична політика визначається у Стратегії державної політики щодо наркотиків на період до 2020 року, яка була схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 28 серпня 2013 р. № 735-р. Метою Стратегії визначено забезпечення розв'язання проблеми наркотиків у суспільстві в інтересах людини, надійного захисту громадського здоров'я і безпеки держави від загрози поширення наркоманії та наркозлочинності. Стратегія визначає сутність та сучасні напрями державної політики щодо наркотиків, що формується на засадах інтегрованого і збалансованого підходу до зменшення обсягу пропонування наркотиків, що знаходяться в незаконному обігу, та зниження попиту на них, подолання наркоманії як небезпечного соціального явища. В основу Стратегії покладено антропоцентричний підхід: саме людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека визнаються найвищою соціальною цінністю (Про схвалення Стратегії державної політики щодо наркотиків на період до 2020 року, 2013).

На наш погляд, не менш актуальним щодо реалізації антинаркотичної політики в країні є відсутність законодавчого акту про профілактику алкоголізму, наркоманії та токсикоманії. Так, Н.В. Коломієць виокремлює три напрями подолання наркоманії та пов'язаних з нею негативних явищ: правовий, медичний та психосоціальний. Правовий напрям головним чином ґрунтується на законодавстві, яке покликане чинити вплив на наркоманію заходами запобігання, профілактики, попередження (Коломієць, 2016: 37).

У 2008 році було запропоновано на законодавчому рівні регламентувати профілактику цим негативним явищем, а саме у Законі України «Про профілактику алкоголізму, наркоманії та токсикоманії», в якому пропонувалося регулювання відносин у сфері профілактики алкоголізму, наркоманії та токсикоманії з метою попередження і зменшення вживання спиртних напоїв чи незаконного вживання наркотичних засобів, психотропних і токсичних речовин, негативних соціальних наслідків і шкоди здоров'ю, що завдається внаслідок зловживання спиртними напоями чи незаконного вживання наркотичних засобів, психотропних і токсичних речовин (Про профілактику алкоголізму, наркоманії та токсикоманії, 2008). Разом з тим, цей законопроект не був прийнятий, що, на наш погляд, негативно впливає на систему профілактики цих негативних явищ.

Крім того, на сьогодні відсутній нормативно-правовий акт загальнодержавного рівня, який би регулював організацію профілактики правопорушень на території країни. На регіональних рівнях також відсутні комплексні програми щодо профілактики алкоголізму, наркоманії та токсикоманії, а також незаконного обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів та прекурсорів.

На сьогодні запобігання кримінальним правопорушенням є пріоритетним напрямком державної політики країни та регламентовано як вид правоохоронної діяльності.

З метою правової регламентації протидії незаконному обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів і прекурсорів було прийнято Закон України «Про заходи протидії незаконному обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів та зловживанню ними» (Про заходи протидії незаконному обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів та зловживанню ними, 1995). Цей Закон з урахуванням міжнародних зобов'язань визначає в Україні систему заходів, спрямованих проти незаконного обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів та зловживання ними, а також визначає права і обов'язки юридичних осіб і громадян у зв'язку із застосуванням цього Закону.

Реалізація системи заходів, спрямованих проти незаконного обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів та зловживання ними, не можливо без якісної правової основи регламентації протидії злочинності та діяльності правоохоронних органів.

На сьогодні у державі відсутня єдина скоординована політика протидії злочинності, у тому числі й запобігання їй. Це пояснюється у першу чергу тим, що в Україні відсутній окремий нормативно-правовий акт, який би регламентував загальні засади протидії злочинності в Україні взагалі та запобігання злочинності зокрема. Ми підтримуємо точку зору, що таким базовим законодавчим актом повинен стати саме Закон України «Про засади протидії злочинності», в якому необхідно: 1) визначити загальні засади протидії

злочинності; окреслити механізм протидії злочинності; 2) визначити такі етапи запобіжної діяльності, як профілактика, попередження та припинення злочинних дій; 3) визначити роль та місце оперативно-розшукової протидії злочинам в системі протидії злочинності (Кириченко, Хмеленко, 2020: 54).

На сьогодні базовим законодавчим актом, який регламентує оперативно-розшукову діяльність в Україні, у тому числі оперативно-розшукову діяльність підрозділів протидії наркозлочинності НПУ, є Закон України від 18 лютого 1992 року «Про оперативно-розшукову діяльність». Основною функцією діяльності оперативних підрозділів правоохоронних органів визначена превентивна діяльність (Про оперативно-розшукову діяльність, 1992). Крім того, відповідно до КПК України після відкриття кримінального провадження, використовуючи негласні форми та методи, підрозділам протидії наркозлочинності НПУ дозволено проводити негласні слідчі (розшукові) дії (Кримінальний процесуальний кодекс України, 2012).

Враховуючи те, що діяльність підрозділів протидії наркозлочинності НПУ регламентована у підзаконних актах України, у тому числі й відомчих, то виникає необхідність дослідження юридичних норм, які утворюють механізм правового регулювання суспільних відносин у сфері запобіжної діяльності цих підрозділів.

Варто наголосити, що відомче нормативне регулювання запобігання злочинам оперативними підрозділами, що діють у складі кримінальної поліції, відображено у різних наказах, положеннях, настановах, інструкціях.

Підрозділи боротьби з наркозлочинністю НПУ були утворені відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 29 квітня 2020 року № 322 «Про утворення територіального органу Національної поліції» (Про утворення територіального органу Національної поліції, 2020). Разом з тим на сьогодні відсутній нормативний акт НПУ, який би регламентував структурно-функціональну побудову даного підрозділу, його основні завдання та функції, загальні засади діяльності цих підрозділів щодо протидії наркозлочинності, у тому числі й щодо запобігання їй.

Одним із чинників незадовільного стану ефективності запобіжної діяльності підрозділів протидії наркозлочинності НПУ, є недосконалість правового регулювання цієї сфери, на що вказують результати опитування працівників підрозділів протидії наркозлочинності (45% опитаних респондентів вважають такий стан задовільним, а 55% – незадовільним (із них 38% – законодавче регулювання та відповідно 62% – правове регулювання в підзаконних актах)).

Сьогодні профілактична діяльність поліції регламентовано наказом НПУ від 27.12.2016 №1377 «Про затвердження Порядку організації проведення профілактичних заходів». Порядок організації та проведення профілактичних заходів визначає основні організаційні напрями діяльності поліції щодо проведення превентивної та профілактичної діяльності, спрямованої на запобігання вчиненню правопорушень. Профілактичні заходи визначені як дії поліції, спрямовані на недопущення правопорушень та запобігання їх учиненню, ліквідацію причин та умов, що їх викликають (Про затвердження Порядку організації проведення профілактичних заходів, 2016). Положення цього наказу мають декларативний характер і не розкривають усієї суті цього виду діяльності.

На сьогодні особливості організації взаємодії при розслідуванні кримінальних правопорушень, пов'язаних з незаконним обігом наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів, закріплені у нормативно-правових актах, які регламентують взаємодію органів досудового розслідування з іншими органами та підрозділами внутрішніх справ, і в першу чергу стосується оперативних підрозділів. Так, відповідно до наказу МВС України від 07 липня 2017 року № 575 «Про затвердження Інструкції з організації взаємодії органів досудового розслідування з іншими органами та підрозділами Національної поліції України в запобіганні кримінальним правопорушенням, їх виявленні та розслідуванні», виключно при отриманні достовірної інформації оперативними підрозділами, у тому числі Департаментом протидії наркозлочинності НПУ, під час проведення оперативно-розшукових заходів з документування кримінально протиправної діяльності особи чи осіб про вчинення тяжкого чи особливо тяжкого злочину, пов'язаного з незаконним збутом наркотичних засобів, їх керівники звертаються до керівників органів досудового розслідування зі службовим листом про виявлені обставини кримінально протиправної діяльності (Про затвердження Інструкції з організації взаємодії органів досудового розслідування з іншими органами та підрозділами Національної поліції України в запобіганні кримінальним правопорушенням, їх виявленні та розслідуванні, 2017).

Висновки. Таким чином, аналіз правового регулювання запобіжної діяльності підрозділів протидії наркозлочинності НПУ дають підстави стверджувати про таке:

1) виникла необхідність щодо розробки та прийняття нормативно-правового акта, який би регламентував загальні засади протидії злочинності, який безпосередньо повинен мати превентивне значення, а також Закону України «Про профілактику алкоголізму, наркоманії та токсикоманії»;

2) на регіональному рівні необхідно прийняття комплексних програм профілактики незаконного обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів та прекурсорів. Програми повинні бути спрямовані у першу чергу на профілактику незаконного збуту цих засобів та речовин з урахуванням соціально-демографічного та економічного розвитку регіону;

3) розробити та прийняти нормативно-правовий акт МВС України, який би регламентував діяльність кримінальної поліції в цілому та окремих його оперативних підрозділів щодо запобігання кримінальним правопорушенням;

4) розробити та прийняти нормативно-правовий акт НПУ, який би регламентував структурно-функціональну побудову підрозділу боротьби з наркозлочинністю, його основні завдання та функції, загальні засади діяльності цього підрозділу щодо протидії наркозлочинності, у тому числі й щодо запобігання їй;

5) передбачити в Інструкції з організації взаємодії органів досудового розслідування з іншими органами та підрозділами Національної поліції України в запобіганні кримінальним правопорушенням, їх виявленні та розслідуванні питання щодо взаємодії органів досудового слідства та оперативних підрозділів під час запобігання кримінальним правопорушенням, пов'язаних з незаконним обігом наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів.

Список використаних джерел:

1. Буткевич С.А. Запобігання наркоманії і протидія наркозлочинності (досвід Республіки Таджикистан). *Юридичний науковий електронний журнал*. 2014. № 1. С. 100–104. URL: <http://lsej.org.ua/index.php/arkhiv-nomeriv>
2. Гладкова Є.О. Правоохоронна складова протидії наркозлочинності. *Підготовка охоронців правопорядку в Харкові (1917–2017 рр.)* : зб. наук. ст. і тез доп. на наук.-практ. конф. до 100-річчя підготовки охоронців правопорядку в Харкові (Харків, 25 листоп. 2017 р.). Харків : Харків. нац. ун-т внутр. справ, 2017. С. 89–90.
3. Головкін Б.М. Антинаркотична політика держави: напрями вдосконалення. *Науковий Вісник Національної академії внутрішніх справ*. 2012. № 4. С. 151–158.
4. Закалюк А.П. Курс сучасної української кримінології: теорія і практика: У 3 кн. Кн.1 : Теоретичні засади та історія української кримінологічної науки. Київ : Видавничий Дім “Ін Юре”, 2007. 424 с.
5. Кириченко О.В., Хмеленко В.В. Принципи оперативно-розшукового запобігання злочинам : монограф. Київ : Центр учбової літератури, 2020. 160 с.
6. Коломієць Н.В. Актуальні питання протидії наркоманії. *Актуальні проблеми юридичної науки та практики*. 2016. № 1 (2). С. 35–38.
7. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13.04.2012 № 4651-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text>
8. Павленко Т.А. Щодо визначення поняття «політика у сфері боротьби зі злочинністю». *Питання боротьби зі злочинністю* : Збірник наук. праць. Вип. 20. Ред. кол.: В.І. Борисов та ін. Харків : Право, 2010. С. 86–94.
9. Про затвердження Інструкції з організації взаємодії органів досудового розслідування з іншими органами та підрозділами Національної поліції України в запобіганні кримінальним правопорушенням, їх виявленні та розслідуванні : Наказ МВС України від 07.07.2017 № 575. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0937-17#Text>
10. Про затвердження Порядку організації проведення профілактичних заходів: Наказ Національної поліції України від 27.12.2016 №1377.
11. Про заходи протидії незаконному обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів та зловживанню ними : Закон України від 15.02.1995 № 62/95-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/62/95-%D0%B2%D1%80#Text>
12. Про оперативно-розшукову діяльність : Закон України від 18.02.1992 № 2135-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2135-12#Text>
13. Про профілактику алкоголізму, наркоманії та токсикоманії : проект Закону України, реєстр. № 2194 від 07.03.2008. URL: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/JF1OY00B.html
14. Про схвалення Стратегії державної політики щодо наркотиків на період до 2020 року : розпорядження Кабінету Міністрів України від 28.08.2013 № 735-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/735-2013-%D1%80#Text>
15. Про утворення територіального органу Національної поліції : постанова Кабінету Міністрів України від 29.04.2020 № 322. URL: <https://kmu.gov.ua//npras/pro-utvorennya-teritorialnogo-organu-a322>
16. Штанько Д.О. Організаційно-правові засади протидії незаконному обігу наркотичних засобів та психотропних речовин серед молоді : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07. Харків, 2003. 18 с.

References:

1. Butkevych, S.A. (2014). Zapobihannia narkomanii i protydia narkozlochynnosti (dosvid Respubliky Tadzhykystan) [Drug prevention and combating drug crime (experience of the Republic of Tajikistan)]. *Yurydychnyi naukovyi elektronnyi zhurnal*. № 1. pp. 100–104. URL: <http://lsej.org.ua/index.php/arkhiv-nomeriv> [in Ukrainian].
2. Hladkova, Ye.O. (2017). Pravookhoronna skladova protydia narkozlochynnosti [Law enforcement component of combating drug crime]. *Pidhotovka okhorontsiv pravoporiadku v Kharkovi (1917–2017 rr.)* : zb. nauk. st. i tez dop. na nauk.-prakt. konf. do 100-richchia pidhotovky okhorontsiv pravoporiadku v Kharkovi (Kharkiv, 25 lystop. 2017 r.). Kharkiv : Kharkiv. nats. un-t vnutr. sprav. pp. 89–90. [in Ukrainian].
3. Holovkin, B.M. (2012). Antynarkotychna polityka derzhavy: napriamy vdoskonalennia [Anti-drug policy of the state: areas for improvement]. *Naukovyi Visnyk Natsionalnoi akademii vnutrishnikh sprav*. № 4. pp. 151–158. [in Ukrainian].
4. Zakaliuk, A.P. (2007). Kurs suchasnoi ukrainskoi kryminolohii: teoriia i praktyka [Course of modern Ukrainian criminology: theory and practice]: U 3 kn. Kn.1 : Teoretychni zasady ta istoriia ukrainskoi kryminolohichnoi nauky. Kyiv : Vydavnychiy Dim “In Yure”. 424 p. [in Ukrainian].
5. Kyrychenko, O.V., Khmelenko, V.V. (2020). Pryntsypy operatyvno-rozshukovoho zapobihannia zlochynam [Principles of operational and crime prevention]: monohraf. Kyiv : Tsentri uchbovoi literatury. 160 p. [in Ukrainian].
6. Kolomiiets, N.V. (2016). Aktualni pytannia protydia narkomanii [Current issues in combating drug addiction]. *Aktualni problemy yurydychnoi nauky ta praktyky*. № 1 (2). pp. 35–38. [in Ukrainian].
7. Kryminalnyi protsesualnyi kodeks Ukrainy [Criminal Procedure Code of Ukraine] vid 13.04.2012 № 4651-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text> [in Ukrainian].

8. Pavlenko, T.A. (2010). Shchodo vyznachennia poniattia «polityka u sferi borotby zi zlochynnistiu» [On the definition of "crime policy"]. *Pytannia borotby zi zlochynnistiu* : Zbirnyk nauk. prats. Vyp. 20. Red. kol.: V.I. Borysov ta in. Kharkiv : Pravo. pp. 86–94. [in Ukrainian].
9. Pro zatverdzhennia Instruksii z orhanizatsii vzaiemodii orhaniv dosudovoho rozsliduvannia z inshymy orhanamy ta pidrozdilamy Natsionalnoi politsii Ukrainy v zapobihanni kryminalnym pravoporushennia, yikh vyjavlenni ta rozsliduvanni [On approval of the Instruction on the organization of interaction of pre-trial investigation bodies with other bodies and subdivisions of the National Police of Ukraine in the prevention of criminal offenses, their detection and investigation]: Nakaz MVS Ukrainy vid 07.07.2017 № 575. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0937-17#Text> [in Ukrainian].
10. Pro zatverdzhennia Poriadku orhanizatsii provedennia profilaktychnykh zakhodiv [On approval of the Procedure for organizing preventive measures]: Nakaz Natsionalnoi politsii Ukrainy vid 27.12.2016 №1377. [in Ukrainian].
11. Pro zakhody protydii nezakonnomu obihu narkotychnykh zasobiv, psykhotropnykh rehovyn i prekursoriv ta zlovzhyvanni nymy [On measures to combat illicit trafficking in narcotic drugs, psychotropic substances and precursors and their abuse]: Zakon Ukrainy vid 15.02.1995 № 62/95-VR. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/62/95-%D0%B2%D1%80#Text> [in Ukrainian].
12. Pro operatyvno-rozshukovu diialnist [About operative-search activity]: Zakon Ukrainy vid 18.02.1992 № 2135-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2135-12#Text> [in Ukrainian].
13. Pro profilaktyku alkoholizmu, narkomanii ta toksykomanii [On the prevention of alcoholism, drug addiction and substance abuse]: proekt Zakonu Ukrainy, reiestr. № 2194 vid 07.03.2008. URL: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/JF1OY00B.html [in Ukrainian].
14. Pro skhvalennia Stratehii derzhavnoi polityky shchodo narkotyktiv na period do 2020 roku [On approval of the Strategy of the state drug policy for the period up to 2020]: rozporiadzhennia Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 28.08.2013 № 735-r. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/735-2013-%D1%80#Text> [in Ukrainian].
15. Pro utvorennia terytorialnoho orhanu Natsionalnoi politsii [On the formation of a territorial body of the National Police]: postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 29.04.2020 № 322. URL: <https://kmu.gov.ua//npas/pro-utvorennya-teritorialnogo-organu-a322> [in Ukrainian].
16. Shtanko, D.O. (2003). Orhanizatsiino-pravovi zasady protydii nezakonnomu obihu narkotychnykh zasobiv ta psykhotropnykh rehovyn sered molodi [Organizational and legal bases of counteraction to illicit trafficking in narcotic drugs and psychotropic substances among young people]: avtoref. dys. ... kand. yuryd. nauk : 12.00.07. Kharkiv. 18 p. [in Ukrainian].